

Rajt előtt

— Nagyegyházán

Még néhány hét, s a Tatabányai Szénbányák épülő nagyegyházi bányászati felszínre hozza a gumisziget-pálya az első frontfejtés szénét. Termelésbe lép az új bánya. Ezzel újabkori fejezte kezdődik a nagy múltú bányavidék életének. A felszínen és a mélyben folyó munkák most a közlegő üzemindítást szolgálják.

A nagy találkozás boldog pillanata. Kezet fog egymással a két elővájó brigád vezetője.

A bánya

első frontfejtése a déli mezőműködését. Kutatóvágatának hajtása tavaly áprilisban indult, szinte körbe kerítették vele a szénmezőt. 1300 méter hosszú vágatot hajtottak ki az elővájó csapatok. Ez év május 6-án lyukasztották össze. Ünnepi volt ez a pillanat. A „bányatörténelem” tíz óra 54 perc időt mérték, amikor a 02-es számú viselő csapat tagjai, Kovács Lajos vezetésével és a 03. sz. csapat Kulbencz László vezetésével kezet fogtak egymással.

A kutatóvágat kihajtásakor kilenc nappal rövidítették le az építés idejét. Az utóbbi hetekben azonban olyan körülmények közé kerültek, amelyek lelassították a további munkákat. A nagy nyomás miatt a vágatok egy-egy szakaszát újra kell biztosítani. A brigádok a munka irányítói — mérnökök és technikusok — most még a szabad napjukat is az üzemen töltik. Dolgoznak, hogy a nagy figyelmet igénylő munka miatt ne váljék veszteségidővé a vágatkihajtásor nyert kilenc nap. Június 3-tól már Nagyegyházán dolgozik a Kaszás István

névét viselő szocialista brigád huszonegy tagja Csente Jenő frontmester vezetésével.

A bányaépítésen

dolgozó vállalatok most egymást mülják felül. A Mátrai Szénbányák vállalkozásában folyik két darab japán gyártmányú ezer milliméter szélességű gumivehededes szállítópálya építése, a 2. sz. lejtős aknába és az 1. sz. főgerincvágatba. A központi műhelyüzem, az Aknamélyítő Vállalat és a Dorogi Szénbányák emberei, a 2. sz. fővízmentesítő telep felszerelésén dolgoznak. Elkészülése feltétele a frontfejtés zavartalan működésének. A Tatabányai Szénbányák bányászati feltárolási üze a frontfejtés vízvezé-

tő vágatát építette meg. A fejtés esetleges vizét itt vezetik majd a 2. sz. vízmentesítő telepbe. Különlegességnek számít a bányamunkákat végző az Aknamélyítő Vállalattal együtt. A központi műhelyüzem szakemberei a szivattyúk beszerelésén jeleskedtek.

Folyik már az ősszel üzembe lépő második frontfejtés előkészítése is, a bányairányításhoz a diszpécserhálózat kiépítése. Újszerű eszközök lesznek is a vezetésnek. A kapacitás teljes kiépüléskor számítógépes lesz a termelés irányítása.

A nagyegyházi

bánya területén, a lejtősaknaudvaron a tárolóhelyeket, a

bunkerokat építik, a gépkocsiforgalomhoz pedig az úthálózatot. A termelvényvel egyszerre négy — húsz tonna teherbírásu — gépkocsit tudnak tölteni. A bánya központjában a függőleges akna területén is útépités folyik. A személyszállító autóbuszokból egyszerre tízet tudnak fogadni majd az épülő autóbussz-pályaudvarokon. Mire az üzemindítás ünnepélyes pillanata elérkezik, rendeződik a terület. Es, ami minden itt dolgozó számára máris öröm, birtokukba vehették a szociális épületet. Nem kell többet tízfelé menni fürödni, öltözni a nagyegyháziaknak.

Kovács Klára

Segít a rajz

Megáll a kezében a malteroskanál. Feléz. Mig az üres taliga helyére kerül, a malterrel teli vár. Csak keveset merít a fandiával. A gyerekek, az ipari tanulók nagy igyekezettel utánozzák a kiegyensúlyozott mozdulatokat. Fial József szűkszavúan, de annál érdeklődőbb magyaráz.

Tégla, malter, vakolókanál, kalapács. Ahogy dédapánk is csinálták. Rakják a falat. Most a téglá valamivel nagyobb. Ebédszünet végén néhány perces beszélgetést engedélyez magának a KOMÉP kőművesbrigád vezetője.

— Igyekezünk a munkával, mert szeptemberig át akarja adni a vállalat ezt az iskolát Sárberében. Minket, a brigádort is azért vezényeltek ide, hogy gyorsabban menjen a munka. Mert, hogy máskülönbben szerkezetépítők vagyunk.

Megfontoltan, izesen, kerek mondatokkal mesél múltóról, jelenről, jövőről, Fial József.

— Ezután Dózsakertbe megyünk dolgozni. Ott százszemélyes óvodát építünk. Mindig újabb, más érdekes feladatot kapunk.

A mester szeme a csupasz épületen. A gyerekeit, és a kőművesbrigád többi tagja folytatják a munkát. Téglara, téglá, szóra szó — s emelkedik a fal.

— Van köztük jókezü, ügyes legényke. De bizonyos, hogy nem lesz mind kőműves. Nem elég megtanulni a fogásokat. Ezt a szakmát szeretni kell. A téglát, a betont, a kezünk alatt születő formát... Az öreg szakik szavak nélkül is értik egymást. Egy-egy biccentés, pillantás elég.

— Mondjam talán, hogy jobban ismerjük egymást, mint a saját családunkat? — érti el a gondolatot a brigádvezető. Teljes három évtizede dolgozunk együtt négyen, a Blasek testvérek, Schütt Adolf meg én. Egymás mozdulatait, szájsarkán a ráncot, a szem rebbenését is értjük.

A munka szépségéről faggatom Fial József kőművest.

— Nehéz dolog kívülállóval megértetni, mi örömet szerrez, ha helyükre kerülnek a kelyhek, a pillérek, ha megköt

A kőműves

a beton. Semmihez sem hasonlítható örömezés, a teremtés öröme. Amerre járok, rámköszönnek a házak. A harminc év alatt nagyon sok épülethez volt már közöm, közünk...

— Megbecsülés? Anyagi, erkölcsi elismerés, kiváló dolgozó jelvény, Munka Érdemrend ezüst fokozat —, sok mindenben volt részem munkás éveim alatt. Szívesen emlékszem vissza mindenre, de a legkedvesebb emlékem, amikor a Munka Érdemrendet vehettem át. Bizony még, a könnyem is kicsordult. Ezt azért ne írja — veti közbe.

— Három gyereket neveltünk fel a feleségemmel. Az idősebbik fiam autószerelőnek tanult. Meg is nősült, van egy aranyos, másfél esztendő kisunokánk. Szomodon építettünk a fiataloknak otthont. A lányunk a kesztyűs szövőtkézetbe dolgozik. A kisebbik fiú pedig az én szakmámat választotta. Kőműves lett ő is.

Tervekről, vágyakról kérdezem.

— Utazni nagyon szeretünk. Kapjuk magunkat, és megyünk, amerre látunk. Nagyon sokfelé jártunk már eddig is. Külföldön a vállalat jóvoltából fordultam meg. Bukarestben például egy kiállításra. Nyaralni, Lillafüreden. A hegyeket kedvelem. A fanyar, hűvös levegőt. Látja, Ausztriába szívesen elmennék. Lehet, hogy egyszer arra is sor kerül.

Egy éve sincs már a nyugdíjig. Mit fog kezdeni az idejével, ha búcsút mond kenyérkereső munkájának? Csendes mosoly a válasz. Csak a parola után teszi meg hozzá:

— A kőműves nyugdíjasan is kőműves marad... Több időm lesz a tervezésre. Úgy bizony — erősíti meg — a fiam házáat, meg a magamét is én álmodtam meg...

Magyar Emőke

Ötnapos munkahétén, termelékegyenben

Az MSZMP XII.

kongresszusának állásfoglalása alapján döntött a kormány az ötnapos munkahét bevezetéséről. A környező országok többségében már korábban áttértek a rövid munkahétre, hazánkban most érték meg ennek a feltételei. A Minisztertanács törvényerejű rendeletben módosította a munkaidőt, és azt heti 42 órában jelölte meg. Kivételes esetben azonban ennél rövidebb, vagy hosszabb munkaidő is engedélyezhető. A minisztertanács határozat lehetővé teszi, hogy egyes munkáltatók már 1981. július 1-én bevezessék az új munkarendet. Erre ott van lehetőség, ahol a három, vagy több műszakban foglalkoztatottak száma meghaladja a fizikai dolgozók létszámának felét. Több ilyen vállalat működik megyénkben is, és többségükben megkezdtek az előkészületeket az átállásra.

A kormányzat a Szakszervezetek Országos Tanácsának egyetértésével meghatározta azokat a feltételeket is, amelyekkel meg kell teremteni az átállás előtt, illetve folyamatosan biztosítani szükséges. Legfontosabb szempont, hogy önerőből hajtható csak végre az átállítás, és emiatt a gazdasági tervek teljesítése nem szenvedhet csorbát. Az ötnapos munkahét bevezetése ugyanis a munkaidőalap csökkentésével jár. Nem csökkenhet viszont a gazdálkodó szervek jövedelme, nem romolhat pénzügyi helyzetük. A veszteségek megelőzhetők a gazdálkodás hatékonyságának növelésével, a szervezethez javításával. Mindehhez a feltételek általában adottak.

Az Almásfüzitői Timföldgyárban valamivel több, mint 4 százalékkal lesz kevesebb a hasznos munkaidőalap. Ennek ellenére nem mondták le arról, hogy a létszámot a tervezett 22-vel, csökkentésük. A gépek, berendezések folyamatosan üzemelnek, csupán a kezelőkre beosztott munkaidőjét kell gondosan megszervezni. Gyakorlatilag marad a folyamatos munkarend, a dolgozók pedig negyedévenként összegyűjthetik a plusz szabadnapokat. A közvetlen munkahelyi vezetés hatáskörébe tartozik, hogy a feladatok mennyiségével összehangban, mely napokon adják azt ki a dolgozóknak. Több gondot jelent a karbantartás megszervezése, de a munkák hálódiasogramos tervezése már eddig is sikeresnek bizonyult. A módszert tökéletesítik, és viszonylagos munkaidő-megtakarítást érnek el.

A minisztertanács

határozat értelmében a munkaközi szünet — gyakorlatilag az edebidő — a jövőben nem adható ki a törvényes munkaidő terhére. Emiatt nem csökkenhet azonban a munkabér, és a munkaközi szünetért járó eddigi díjazást be kell építeni az alapbérbe. Növekszik viszont a munkahelyen egy nap alatt eltöltendő idő. A Tatabányai Szénbányáknál és más vállalatoknál is. A fegyelmesebb munkavégzés is bőven rejt még tartalékokat.

A Minisztertanács ide vonatkozó határozatában előírták, hogy a munkáltatók részletes programban kötelesek kidolgozni az ötnapos munkahét bevezetésével kapcsolatos tennivalókat. Ennek tartalmaznia kell a már említett témákon kívül a kooperációval összefüggő feladatokat. A más szervekkel, intézményekkel kapcsolatos hatások, változások is egyeztetésre szorulnak. A timföldgyár és a Komáromi Kőolajipari Vállalat ezt közösen tette. Együtt szervezték meg a dolgozók utaztatását, eljártak a Volánnál a menetrend módosítása érdekében. A közlekedési vállalatnál nagy megértéssel kezelték a kérdéseket.

Az egészségre ártalmas munkakörülményekben foglalkoztatott dolgozók munkakörülményei változtatlanok maradnak. Az illetékes állami szervek ezért a SZOT bevonásával vizsgálják, hogy mely munkakörökben, mennyivel növelhető a napi munkaidő a dolgozók egészségének károsodása nélkül. A Tatabányai Alumíniumkohóban éppen emiatt nem döntöttek még a bevezetés időpontjáról. Hozzávetőleg kétszázán dolgoznak ugyanis kedvezőtlen körülmények között heti 36 óras munkarendben, azaz 6 órát naponta.

Az említett példákban kiténik, hogy az ötnapos munkahét nem azonos a minden szombat szabad elgondolással. A folyamatos munkarendben és bizonyos szolgálatokban foglalkoztatottak szabadnapja és a heti pihenőnapja nem feltétlenül esik hétfőre. Megné viszont a dolgozók egybefüggő szabad ideje és hasznos eltöltésének megszervezésére már most gondolni kell.

Az ötnapos munkahét

az életkörülmények javítását is szolgálja. Az átállítás követelményrendszere pedig jobb gazdálkodást kíván a vállalatoktól. A termelési folyamatok szervezethez, a technológiák korszerűsítéséhez, az életmunka jobb hasznosítása által érhetik el, hogy a munkaidőalapok csökkentése ne járjon a termelés visszaesésével. A dolgozók bére sem lesz kevesebb, hiszen a változatlan mennyiségű feladatok elvégzéséért változatlan mennyiségű bért kapnak.

Nagy Balázs